

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ 2

Ενότητα #5: Επιχειρήσεις σε ανταγωνιστικές αγορές (2)

Διδάσκων: Μανασάκης Κωνσταντίνος
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Τα κείμενα και τα διαγράμματα της παρουσίασης έχουν ληφθεί από το σύγγραμμα:

Gregory Mankiw, Mark Taylor: Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Με αναφορά στις Ευρωπαϊκές Οικονομίες. Μετάφραση: Ανδριάννα Σακκά, Επιμέλεια: Θεόδωρος Λιανός. Copyright © 2011 Εκδόσεις GUTENBERG.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα ***Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα*** (***Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece***)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μέτρηση του κέρδους στο διάγραμμα

Το κέρδος είναι ίσο με τα συνολικά έσοδα (TR) μείον το συνολικό κόστος (TC):

$$\text{Κέρδος} = TR - TC$$

Πολλαπλασιάζοντας και διαιρώντας το δεξιό σκέλος της ισότητας με Q :

$$\text{Κέρδος} = (TR/Q - TC/Q) \times Q$$

TR/Q είναι το μέσο έσοδο, που είναι η τιμή P , ενώ TC/Q είναι το μέσο συνολικό κόστος ATC .
Επομένως,

$$\text{Κέρδος} = (P - ATC) \times Q$$

Η καμπύλη προσφοράς σε μια ανταγωνιστική αγορά

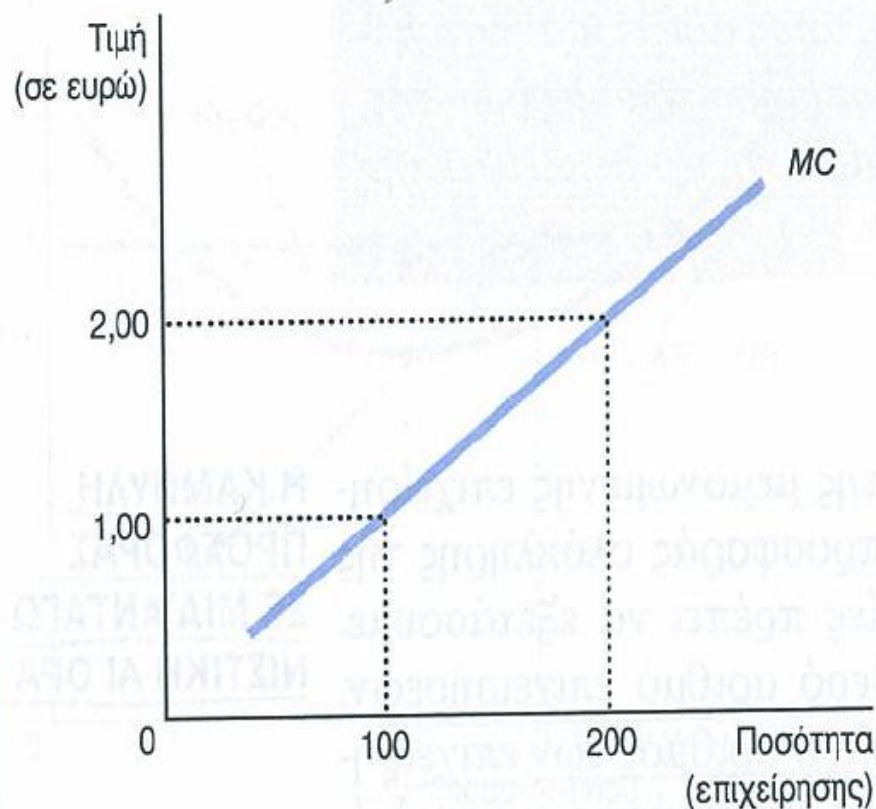
Πρώτον, θα εξετάσουμε την αγορά με σταθερό αριθμό επιχειρήσεων. Σε βραχυχρόνιες περιόδους συχνά είναι δύσκολο για τις επιχειρήσεις να εισέρχονται στην αγορά ή να εξέρχονται από αυτήν, γι' αυτό είναι θεμιτή η υπόθεση ότι ο αριθμός των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην αγορά είναι σταθερός.

Δεύτερον, θα εξετάσουμε μια αγορά στην οποία ο αριθμός των επιχειρήσεων μπορεί να μεταβληθεί καθώς οι παλιές επιχειρήσεις εγκαταλείπουν την αγορά, ενώ νέες επιχειρήσεις εισέρχονται. Σε μακροχρόνιες περιόδους, όμως, ο αριθμός των επιχειρήσεων μπορεί να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς.

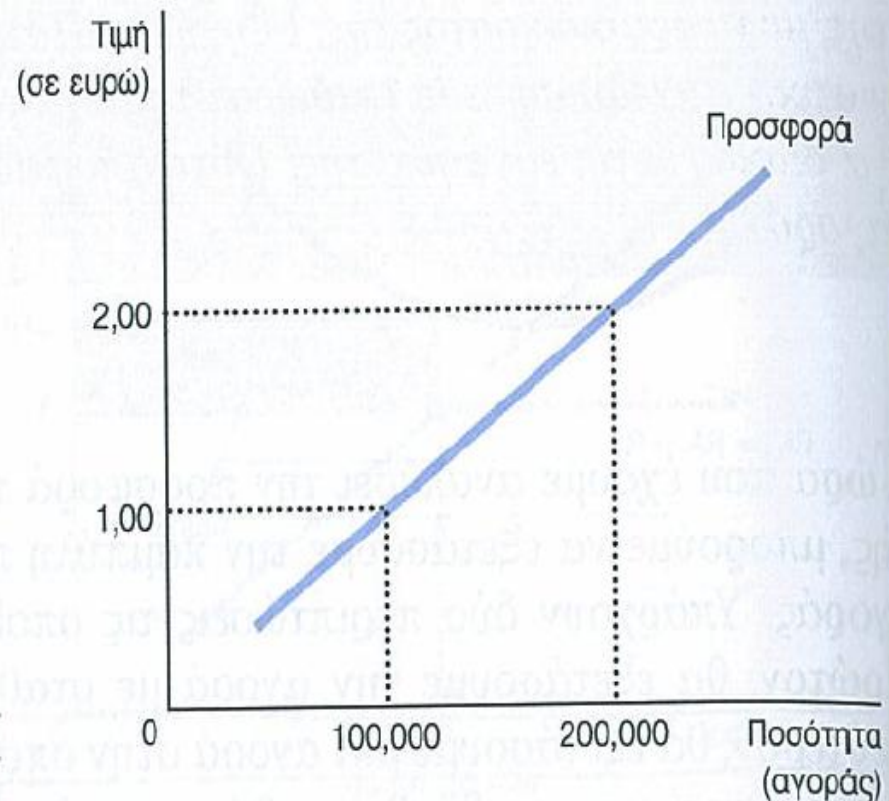
Η βραχυχρόνια περίοδος

Ας δούμε πρώτα μια αγορά στην οποία υπάρχουν **1.000** εντελώς **ίδιες επιχειρήσεις**. Σε οποιαδήποτε τιμή που έχει διαμορφωθεί στην αγορά, **καθεμία** από τις επιχειρήσεις αυτές **προσφέρει** την **ποσότητα** προϊόντος **στην οποία το οριακό κόστος της ισούται με την τιμή**. Η ποσότητα προϊόντος που προσφέρεται στην αγορά είναι ίση με το άθροισμα των ποσοτήτων που προσφέρονται από τις 1.000 επιχειρήσεις.

(α) Προσφορά Ατομικής Επιχείρησης

(β) Η «Αγοραία Προσφορά»

➡ Όταν ο αριθμός των επιχειρήσεων στην αγορά είναι σταθερός, η καμπύλη της αγοραίας προσφοράς, που απεικονίζεται στο φάτνωμα (β), αντανακλά τις καμπύλες οριακού κόστους των ατομικών επιχειρήσεων που παρουσιάζονται στο φάτνωμα (α). Εδώ, σε μια αγορά 1.000 επιχειρήσεων, η προσφερόμενη ποσότητα προϊόντος στην αγορά είναι 1.000 φορές η προσφερόμενη ποσότητα της κάθε επιχείρησης.

ΣΧΗΜΑ 14.6 Η Αγοραία Προσφορά με Σταθερό Αριθμό Επιχειρήσεων

Η μακροχρόνια περίοδος

Ας δούμε τώρα τι θα συμβεί αν νέες επιχειρήσεις μπορούν να εισέλθουν στην αγορά ή άλλες να εξέλθουν από αυτήν. Όλες οι επιχειρήσεις, παλαιές και νέες, έχουν τις ίδιες καμπύλες κόστους.

Αν οι επιχειρήσεις που είναι ήδη στην αγορά είναι επικερδείς, τότε οι νέες επιχειρήσεις θα έχουν κίνητρο να εισέλθουν στην αγορά. Η είσοδος αυτή θα αυξήσει τον αριθμό των επιχειρήσεων και την προσφερόμενη ποσότητα και θα μειώσει τις τιμές και τα κέρδη. Αντιθέτως, αν οι επιχειρήσεις στην αγορά έχουν ζημιές, τότε ορισμένες από τις επιχειρήσεις θα εγκαταλείψουν την αγορά. Η έξοδός τους θα περιορίσει τον αριθμό των επιχειρήσεων, θα μειώσει την προσφερόμενη ποσότητα του αγαθού και θα αυξήσει τις τιμές και τα κέρδη. **Στο τέλος αυτής της διαδικασίας εισόδου και εξόδου οι επιχειρήσεις που θα παραμείνουν στην αγορά πρέπει να αποκομίζουν μηδενικό κέρδος.**

Η μακροχρόνια περίοδος

$$\text{Κέρδος} = (P - ATC) \times Q$$

Αν η τιμή είναι υψηλότερη από το μέσο συνολικό κόστος, το κέρδος είναι θετικό, πράγμα που θα ενθαρρύνει και άλλες επιχειρήσεις να εισέλθουν στην αγορά. Αν η τιμή είναι μικρότερη από το μέσο συνολικό κόστος, το κέρδος θα είναι αρνητικό, πράγμα που θα παρακινήσει ορισμένες επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν τη αγορά. Η διαδικασία εισόδου και εξόδου τερματίζεται μόνο όταν η τιμή και το μέσο συνολικό κόστος γίνονται ίσα.

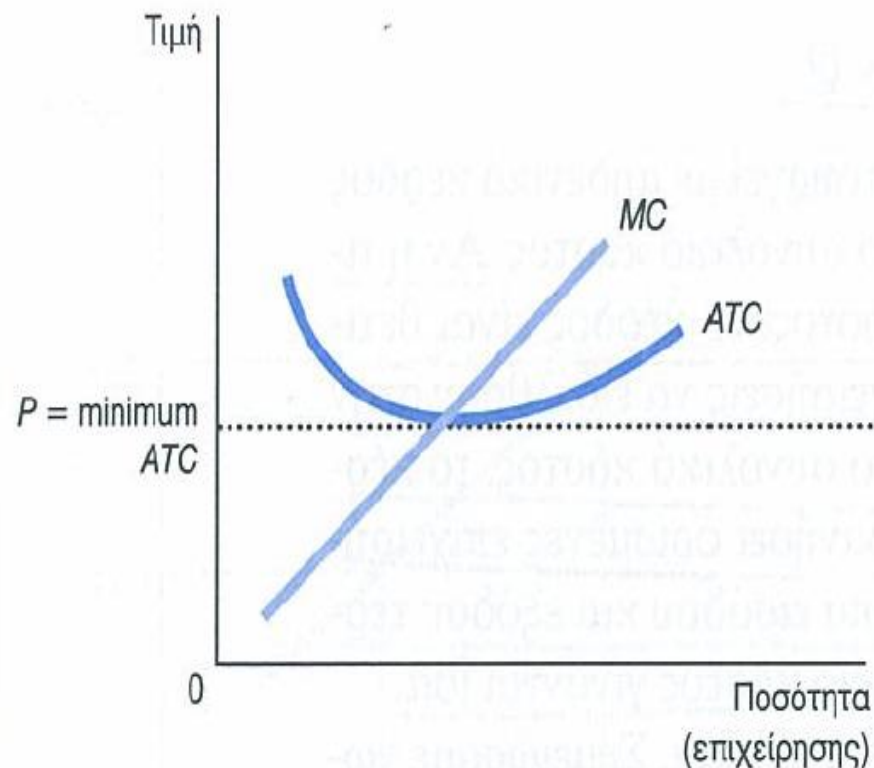
Οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις μεταβάλλουν την παραγόμενη ποσότητα του προϊόντος έως ότου η τιμή να εξισωθεί με το οριακό κόστος. Η ελεύθερη είσοδος και έξοδος αναγκάζει την τιμή να εξισωθεί με το μέσο συνολικό κόστος. Αλλά αν η τιμή πρέπει να είναι ίση τόσο με το οριακό κόστος όσο και με το μέσο συνολικό κόστος, τότε τα δυο αυτά μέτρα του κόστους πρέπει, επίσης, να είναι ίσα μεταξύ τους.

Η μακροχρόνια περίοδος

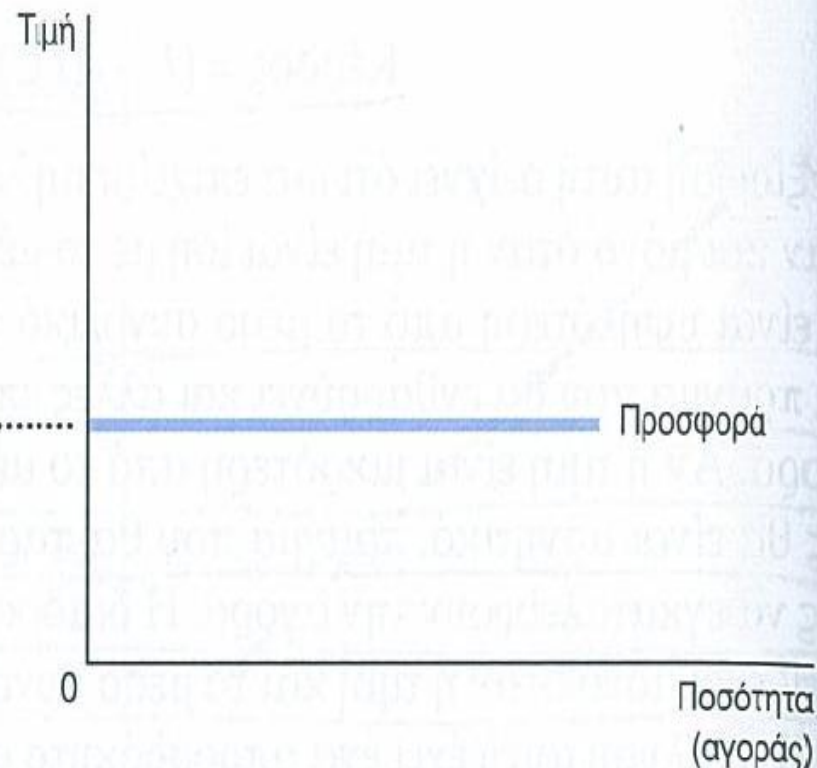
Το οριακό κόστος και το μέσο συνολικό κόστος είναι ίσα μόνο όταν η επιχείρηση λειτουργεί στο επίπεδο του ελάχιστου μέσου συνολικού κόστους. Επομένως, η μακροχρόνια ισορροπία της ανταγωνιστικής αγοράς με ελεύθερη είσοδο και έξοδο επιτυγχάνεται όταν οι επιχειρήσεις λειτουργούν στην αποτελεσματική τους κλίμακα.

Σε μια αγορά με ελευθερία εισόδου και εξόδου υπάρχει μια μόνο τιμή που δίνει μηδενικό κέρδος – είναι το ελάχιστο μέσο κόστος. Η μακροχρόνια καμπύλη προσφοράς, λοιπόν, θα πρέπει να είναι οριζόντια στην τιμή αυτή, όπως στο φάτνωμα (β) του Σχήματος 14.7. Κάθε τιμή πάνω από το επίπεδο αυτό θα αποφέρει κέρδος και θα προσελκύει νέες επιχειρήσεις στην αγορά, με αποτέλεσμα την είσοδο νέων επιχειρήσεων και την αύξηση της συνολικά προσφερόμενης ποσότητας του αγαθού.

(α) Συνθήκη Μηδενικού Κέρδους της Επιχείρησης

(β) Αγοραία Προσφορά

❖ Οι επιχειρήσεις θα εισέρχονται και θα εξέρχονται από την αγορά έως ότου μηδενιστεί το κέρδος. Έτσι, στη μακροχρόνια περίοδο η τιμή είναι ίση με το ελάχιστο μέσο συνολικό κόστος, όπως απεικονίζεται στο φάτνωμα (α). Ο αριθμός των επιχειρήσεων προσαρμόζεται για να εξασφαλιστεί ότι όλη η ζήτηση ικανοποιείται στην τιμή αυτή. Η μακροχρόνια καμπύλη προσφοράς της αγοράς είναι οριζόντια στην τιμή αυτή, όπως βλέπουμε στο φάτνωμα (β).

Η μακροχρόνια περίοδος

Κάθε τιμή κάτω από το επίπεδο αυτό θα προκαλεί ζημιά, αναγκάζοντας επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν την αγορά, με αποτέλεσμα τη μείωση της συνολικά προσφερόμενης ποσότητας του αγαθού. **Τελικά, ο αριθμός των επιχειρήσεων στην αγορά προσαρμόζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε η τιμή να είναι ίση με το ελάχιστο μέσο συνολικό κόστος και να υπάρχουν αρκετές επιχειρήσεις στην αγορά ώστε να ικανοποιείται όλη η ζήτηση στην τιμή αυτή.**

Η μακροχρόνια περίοδος

Οι άνθρωποι ιδρύουν επιχειρήσεις για να αποκομίσουν κέρδος. Αν η είσοδος σε μια αγορά οδηγεί σε μηδενικά κέρδη, τότε δεν φαίνεται να υπάρχει λόγος να μένει μια επιχείρηση στην αγορά.

Το συνολικό κέρδος είναι ίσο με τα συνολικά έσοδα μείον το συνολικό κόστος, στο οποίο περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία κόστους ευκαιρίας της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, **το συνολικό κόστος περιλαμβάνει το κόστος ευκαιρίας του χρόνου και του χρήματος** που οι ιδιοκτήτες της επιχείρησης διαθέτουν στην επιχείρησή τους.

Η μακροχρόνια περίοδος

Ας υποθέσουμε για παράδειγμα ότι ένας αγρότης έχει επενδύσει 1 εκατομμύριο ευρώ για να δημιουργήσει το αγρόκτημά του, τα οποία, κάτω από άλλες συνθήκες θα είχε καταθέσει σε μια τράπεζα και θα κέρδιζε 50.000 ευρώ το χρόνο από τους τόκους. Επιπλέον, έχει εγκαταλείψει μια άλλη δουλειά από την οποία κέρδιζε 30.000 ευρώ το χρόνο. Το κόστος ευκαιρίας της αγροτικής εκμετάλλευσης του συγκεκριμένου αγρότη περιλαμβάνει τον τόκο που θα κέρδιζε και τους χαμένους μισθούς - σύνολο 80.000 ευρώ.

Οι λογιστές παρακολουθούν μόνο το άμεσο κόστος και συνήθως παραλείπουν το έμμεσο κόστος. **Στην ισορροπία του μηδενικού κέρδους, το οικονομικό κέρδος είναι μηδενικό, αλλά το λογιστικό κέρδος είναι θετικό.** Ο αγρότης κερδίζει ένα λογιστικό κέρδος 80.000 ευρώ, το οποίο είναι αρκετό για να διατηρήσει ο αγρότης την επιχείρησή του.

Η μακροχρόνια περίοδος

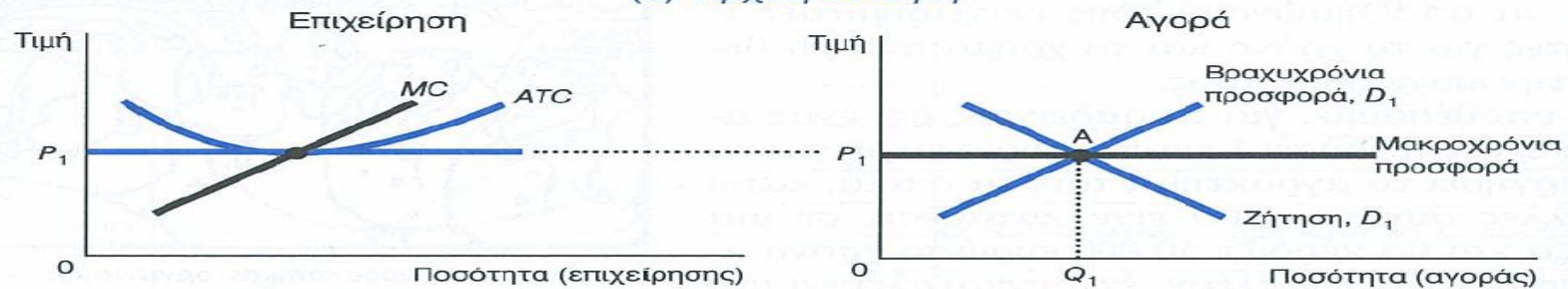
Επειδή, **στη μακροχρόνια περίοδο**, οι επιχειρήσεις μπορούν να εισέλθουν ελεύθερα στην αγορά ή να εξέλθουν από αυτήν, αλλά όχι και στη βραχυχρόνια περίοδο, **οι μεταβολές στη ζήτηση έχουν διαφορετικές συνέπειες στους διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες.**

Ας υποθέσουμε ότι η αγορά για γάλα ξεκινά από τη θέση μακροχρόνιας ισορροπίας. Οι επιχειρήσεις κερδίζουν μηδενικά κέρδη και, επομένως, η τιμή ισούται με το ελάχιστο μέσο συνολικό κόστος. Η μακροχρόνια ισορροπία είναι το σημείο A , η ποσότητα του αγαθού είναι $Q1$ και η τιμή είναι $P1$.

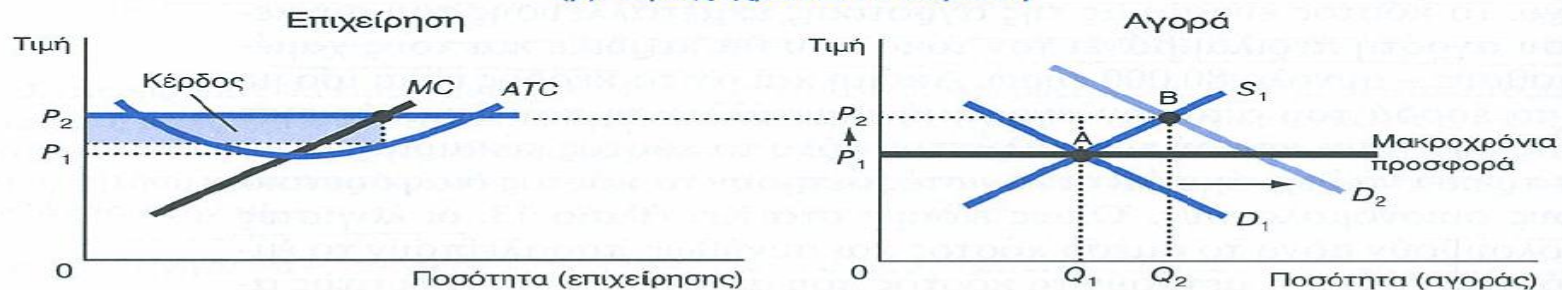
Ας υποθέσουμε τώρα ότι η επιστήμη ανακαλύπτει ότι το γάλα έχει θαυματουργά οφέλη για την υγεία του ανθρώπου. Το αποτέλεσμα είναι να μετατοπιστεί η αγοραία καμπύλη ζήτησης προς τα έξω, από τη θέση $D1$ στη θέση $D2$.

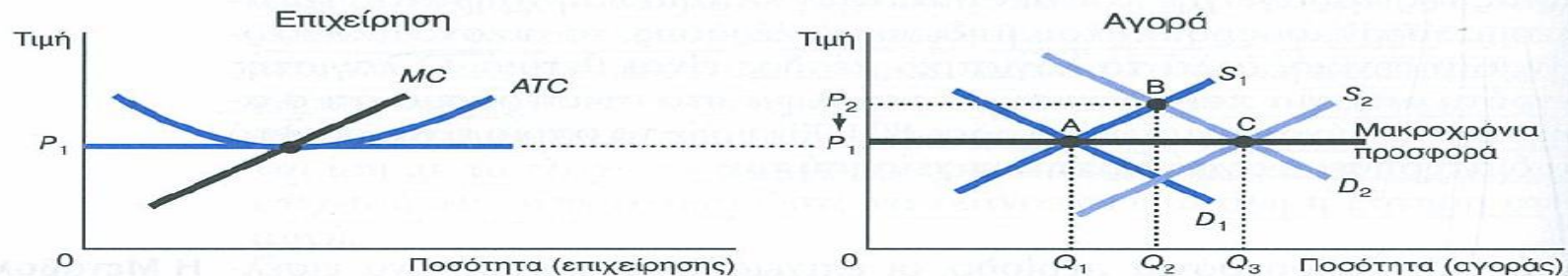
(α) Αρχική Συνθήκη

(β) Βραχυχρόνια Αντίδραση

(γ) Μακροχρόνια Αντίδραση

⇒ Η αγορά ξεκινά από θέση μακροχρόνιας ισορροπίας, όπως δείχνει το σημείο Α στο φάτνωμα (α). Σε αυτή την ισορροπία τα κέρδη που πραγματοποιεί κάθε επιχείρηση είναι ίσα με μηδέν, και η τιμή είναι ίση με το ελάχιστο μέσο συνολικό κόστος. Το φάτνωμα (β) επεξηγεί τι συμβαίνει στη βραχυχρόνια περίοδο όταν η ζήτηση αυξάνεται από D_1 σε D_2 . Το επίπεδο ισορροπίας ανέρχεται από το σημείο Α στο σημείο Β, η τιμή αυξάνεται από P_1 σε P_2 και η ποσότητα αυξάνεται από Q_1 σε Q_2 . Επειδή η τιμή ξεπερνά τώρα το μέσο συνολικό κόστος, οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν κέρδη, τα οποία ενθαρρύνουν νέες επιχειρήσεις να εισέρχονται στην αγορά με την πάροδο του χρόνου. Η είσοδος αυτή μετατοπίζει τη βραχυχρόνια καμπύλη προσφοράς προς τα δεξιά, από S_1 σε S_2 , όπως δείχνει το φάτνωμα (γ). Στη νέα μακροχρόνια ισορροπία, που είναι το σημείο C, η τιμή έχει επιστρέψει στο επίπεδο P_1 , ενώ η ποσότητα έχει αυξηθεί σε Q_3 . Τα κέρδη είναι ξανά μηδενικά, ενώ η τιμή έχει επιτρέψει στο επίπεδο του ελάχιστου μέσου συνολικού κόστους, αλλά η αγορά έχει τώρα περισσότερες επιχειρήσεις.

Η μακροχρόνια περίοδος

Η βραχυχρόνια ισορροπία κινείται από το σημείο A στο σημείο B και η ποσότητα αυξάνεται από $Q1$ σε $Q2$ και η τιμή αυξάνεται από $P1$ σε $P2$. Στη νέα βραχυχρόνια ισορροπία η τιμή του γάλακτος θα είναι μεγαλύτερη από το μέσο συνολικό κόστος και, άρα, οι επιχειρήσεις θα πραγματοποιούν κέρδος.

Με την πάροδο του χρόνου το κέρδος στην αγορά γάλακτος θα ενθαρρύνει νέες επιχειρήσεις να εισέλθουν στον κλάδο. Καθώς ο αριθμός των επιχειρήσεων αυξάνεται, η βραχυχρόνια καμπύλη αγοραίας προσφοράς μετατοπίζεται προς τα δεξιά, από $S1$ σε $S2$ και η μετατόπιση αυτή θα προκαλεί τη μείωση της τιμής του γάλακτος.

Η μακροχρόνια περίοδος

Τελικά, η τιμή θα επανέλθει στο ελάχιστο μέσο συνολικό κόστος, τα κέρδη θα είναι μηδενικά και θα σταματήσει η είσοδος νέων επιχειρήσεων στην αγορά. Η αγορά, λοιπόν, φθάνει σε νέα μακροχρόνια ισορροπία, στο σημείο C. Η τιμή του γάλακτος έχει επανέλθει στο $P1$, αλλά η παραγόμενη ποσότητα έχει αυξηθεί σε $Q3$. Κάθε επιχείρηση παράγει ξανά στην αποτελεσματική της κλίμακα, αλλά επειδή τώρα η αγορά γάλακτος έχει περισσότερες επιχειρήσεις, η ποσότητα του γάλακτος είναι μεγαλύτερη.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Από:

Parkin Michael, Powell Melanie, Matthews Kent:
Αρχές Οικονομικής. Μετάφραση: Σιδέρης
Γιάννης, Αντώνογλου Ελεάννα. Επιμέλεια:
Μίνογλου Μάγγη. Copyright © 2013 Εκδόσεις
Κριτική ΑΕ.

Μείωση παραγωγής και προσωρινή διακοπή λειτουργίας

Η υψηλή τιμή της βενζίνης, ο φόβος της ανεργίας και η ανησυχία για τα μελλοντικά εισοδήματα οδήγησαν σε μείωση της ζήτησης για πολυτελή αγαθά, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων αυτοκινήτων πολυτελείας που κατασκευάζει η Honda στο HB.

Η Honda, ανταποκρινόμενη στη μείωση της ζήτησης και προσπαθώντας να μεγιστοποιήσει το κέρδος της, μείωσε την παραγωγή και απέλυσε εργαζόμενους. Κάποιες από τις περικοπές της παραγωγής και τις απολύσεις ήταν προσωρινές, ενώ άλλες ήταν μόνιμες.

Το εργοστάσιο παραγωγής της Honda στο Swindon του HB έκλεισε προσωρινά για τέσσερις μήνες το 2009 επειδή τα συνολικά έσοδα ήταν ανεπαρκή για την κάλυψη του συνολικού μεταβλητού κόστους.

Η επιχείρηση επίσης μείωσε το εργατικό δυναμικό της κατά 1.300 άτομα. Αυτή η μείωση ήταν σαν την αντίστοιχη της Fashion First όταν η ζήτηση της αγοράς πουλόβερ υποχώρησε από D_1 σε D_3 στο Σχήμα 7.7(β).

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Από:

Parkin Michael, Powell Melanie, Matthews Kent:
Αρχές Οικονομικής. Μετάφραση: Σιδέρης
Γιάννης, Αντώνογλου Ελεάννα. Επιμέλεια:
Μίνογλου Μάγγη. Copyright © 2013 Εκδόσεις
Κριτική ΑΕ.

Είσοδος και έξοδος

Ένα καλό παράδειγμα εισόδου νέων επιχειρήσεων και μείωσης της τιμής της αγοράς είναι αυτό της αγοράς προσωπικών υπολογιστών τις δεκαετίες του 1980 και του 1990. Όταν η IBM παρουσίασε το πρώτο PC το 1981, δεν είχε ανταγωνισμό. Η τιμή ήταν \$7.000 (περίπου \$16.850 σε σημερινές τιμές) και η πώληση του νέου μηχανήματος απέφερε στην IBM μεγάλα κέρδη.

Βλέποντας την τεράστια επιτυχία της IBM, νέες επιχειρήσεις, όπως η Gateway, η NEC, η Dell και πολλές άλλες, εισήλθαν στην αγορά με υπολογιστές τεχνολογικά όμοιους με της IBM. Μάλιστα, η ομοιότητα ήταν τέτοια, που αυτοί οι υπολογιστές ονομάστηκαν «κλώνοι». Το μαζικό κύμα εισόδου στην αγορά προσωπικών υπολογιστών αύξησε την προσφορά και μείωσε την τιμή της αγοράς. Το οικονομικό κέρδος μειώθηκε για όλες τις επιχειρήσεις.

Σήμερα, ένας υπολογιστής των £300 είναι απείρως πιο ισχυρός από τον πρόγονό του του 1981 που κόστιζε 42 φορές περισσότερο. Σε αυτή την αγορά PC, όπου κατά τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 σημειώθηκε μεγάλη είσοδος νέων επιχειρήσεων, τα τελευταία χρόνια υπάρχουν αποχωρήσεις.

Το 2001, η IBM, η εταιρεία που εισήγαγε το PC, ανακοίνωσε ότι θα αποχωρούσε από την αγορά. Ο έντονος ανταγωνισμός από την Gateway, τη NEC, τη Dell και τις άλλες που είχαν εισέλθει στην αγορά ακολουθώντας τα βήματά της μείωσε την τιμή και εξάλειψε το οικονομικό κέρδος. Έτσι, η IBM αποφάσισε να επικεντρωθεί στους εξυπηρετητές και άλλους τομείς της αγοράς υπολογιστών.

Η IBM αποχώρησε από την αγορά PC επειδή κατέγραφε οικονομική ζημία. Η έξοδός της μείωσε την προσφορά της αγοράς και έτσι μπόρεσαν οι επιχειρήσεις που παρέμειναν στην αγορά να έχουν μηδενικό οικονομικό κέρδος.

Ένα άλλο παράδειγμα εξόδου είναι αυτό της Whitbread, η οποία δημιούργησε την πρώτη μαζική μονάδα ζυθοποίησης το 1750. Για 250 χρόνια, οι άνθρωποι συνέ-

δεαν το όνομα Whitbread με τη ζυθοποιία. Αλλά η αγορά έγινε πολύ ανταγωνιστική και οι ζυθοποιίες του HB κατέγραφαν οικονομικές ζημίες. Η Whitbread Group plc δεν παράγει πλέον μπίρα. Επί σειρά ετών είχε μειούμενα έσοδα και το 2001 αποχώρησε από την αγορά μπίρας και τη διαχείριση των παμπ. Τώρα είναι μια κερδοφόρα επιχείρηση που δραστηριοποιείται στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια, με την παγκοσμίως γνωστή επωνυμία Costa Coffee. Η επέκταση της Whitbread σε άλλους επιχειρησιακούς τομείς αύξησε τα κέρδη της.

Η Whitbread αποχώρησε από τη ζυθοποιία επειδή κατέγραφε οικονομικές ζημίες. Η έξοδός της μείωσε την προσφορά και έτσι μπόρεσαν οι επιχειρήσεις ζυθοποιίας που παρέμειναν στην αγορά να καλύψουν τα έξοδά τους (νεκρό σημείο).

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Από:

Parkin Michael, Powell Melanie, Matthews Kent:
Αρχές Οικονομικής. Μετάφραση: Σιδέρης
Γιάννης, Αντώνογλου Ελεάννα. Επιμέλεια:
Μίνογλου Μάγγη. Copyright © 2013 Εκδόσεις
Κριτική ΑΕ.

Τέλειος ανταγωνισμός: Η αγορά τσαγιού της Κένυας

Reuters, 22 Οκτωβρίου 2010

Οι παραγωγοί τσαγιού της Κένυας λένε ότι η απεργία δεν ωφέλησε

Mark Denge

Η απεργία μίας εβδομάδας στην οποία προχώρησαν οι εργάτες στα αγροκτήματα τσαγιού της Κένυας δεν θα επηρεάσει ιδιαίτερα την τιμή στη δημοπρασία και τους όγκους των εξαγωγών...

Τη Δευτέρα... εργάτες στα αγροκτήματα τσαγιού αυτής της χώρας της Ανατολικής Αφρικής κατέβηκαν σε απεργία, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη χρήση μηχανημάτων συγκομιδής των φύλλων τσαγιού τα οποία θα τους στερούσαν τη δουλειά τους.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Επιτροπής Τσαγιού της Κένυας, Sicily Kariuki, είπε... «οι μικροί παραγωγοί, που αντιπροσωπεύουν το 60% περίπου της συνολικής παραγωγής και αποτελούν τον μεγαλύτερο προμηθευτή τσαγιού στη δημοπρασία, λειτουργούν χωρίς προβλήματα».

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του, το τσάι της Κένυας παράγεται από τον Οργανισμό Ανάπτυξης του Τσαγιού Κένυας, ο οποίος συγκεντρώνει πάνω από 500.000 μικρούς παραγωγούς. Ο Οργανισμός διαχειρίζεται 65 εργοστάσια τσαγιού που είναι διάσπαρτα στις περιοχές καλλιέργειας τσαγιού σε όλη τη χώρα.

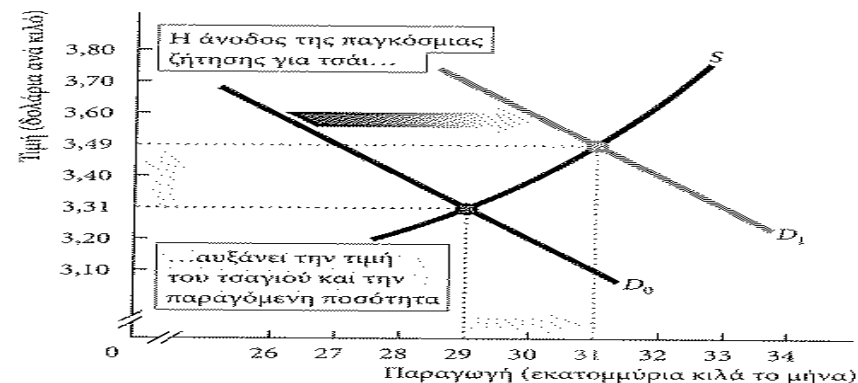
Η μέση τιμή της καλύτερης ποικιλίας τσαγιού της Κένυας ανήλθε σε \$3,49 το κιλό στη δημοπρασία αυτής της εβδομάδας, από \$3,31 στη δημοπρασία της προηγούμενης εβδομάδας, ενώ σημειώθηκε και αύξηση του προσφερόμενου όγκου.

«Η απόφαση χρήσης μηχανημάτων αποτελεί μια καθαρά επιχειρηματική απόφαση για μείωση του κόστους» (δήλωσε ο Kariuki)...

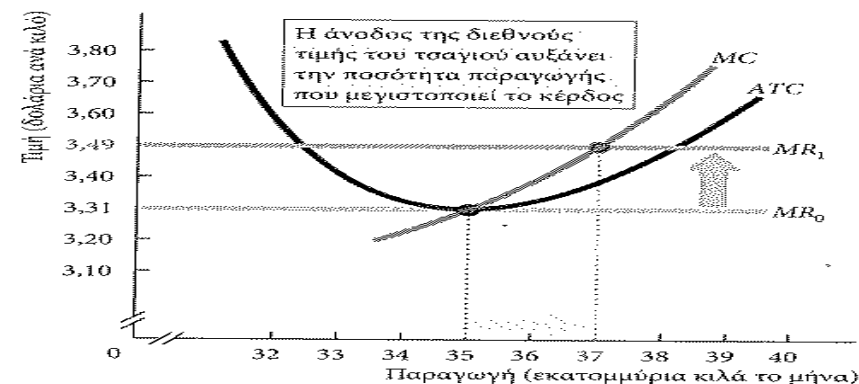
Οι εκτιμώμενοι όγκοι παραγωγής για το 2010 θα υπερβούν τα 350 εκατομμύρια κιλά, ενώ το 2009 ήταν περίπου 315 εκατομμύρια κιλά. Η παραγωγή αυξήθηκε... λόγω των βροχοπτώσεων και της έντονης ζήτησης από τις αγορές της Ινδίας και της Κίνας.

Η ουσία της ιστορίας

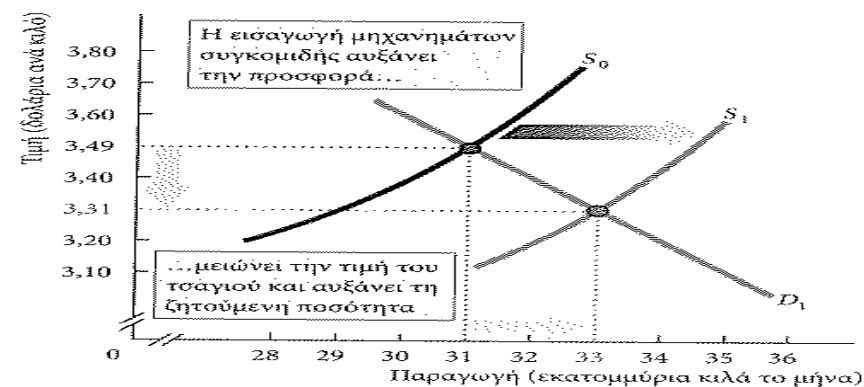
- ◆ Κάποιοι εργάτες στις καλλιέργειες τσαγιού της Κένυας απεργούν, διαμαρτυρόμενοι για τη χρήση μηχανημάτων συλλογής των φύλλων τσαγιού.
- ◆ Η χρήση των μηχανών συνεπάγεται χαμηλότερο κόστος.
- ◆ Η απεργία δεν επηρέασε το μεγαλύτερο μέρος του όγκου του τσαγιού που παράγεται σε 500.000 μικρές μονάδες, κι έτσι δεν είχε μεγάλο αντίκτυπο.
- ◆ Με καλές σοδειές και έντονη ζήτηση παγκοσμίως, το 2010 θα είναι μια καλή χρονιά για το τσάι Κένυας. Υπάρχει άνοδος τόσο της τιμής όσο και της παραγόμενης ποσότητας.

Σχήμα 1 Η παγκόσμια αγορά τσαγιού Κένυας βραχυχρόνια

Σχήμα 2 Αποφάσεις παραγωγής ενός μικρού αγροκτήματος

Σχήμα 3 Η παγκόσμια αγορά τσαγιού Κένυας μακροχρόνια

Οικονομική ανάλυση

- ◆ Η αγορά τσαγιού της Κένυας αποτελεί παράδειγμα τέλειου ανταγωνισμού. Το τσάι Κένυας πωλείται σε δημοπρασία και οι παραγωγοί είναι αποδέκτες τιμών.
- ◆ Το 2010, η Κένυα παρήγαγε περίπου 350 εκατομμύρια κιλά τσάι, τα 210 εκ των οποίων (60%) προήλθαν από μικρά αγροκτήματα. Αυτό σημαίνει ότι, σε μηνιαία βάση, παράγονταν 29 εκατομμύρια κιλά τσάι και κάθε μικρό αγρόκτημα παρήγαγε κατά μέσο όρο 35 κιλά.
- ◆ Το Σχήμα 1 δείχνει την αγορά για το τσάι Κένυας τον Οκτώβριο του 2010. Η ζήτηση είναι D_0 και η προσφορά S . Η τιμή της αγοράς είναι \$3,31 το κιλό και η ποσότητα φτάνει τα 29 εκατομμύρια κιλά.
- ◆ Μια αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης

προς τα δεξιά, στην D_1 . Η τιμή της αγοράς αυξάνεται στα \$3,49 το κιλό και η ποσότητα ανέρχεται στα 31 εκατομμύρια κιλά.

- ❖ Το Σχήμα 2 δείχνει την απόκριση ενός μικρού αγροκτήματος όπου το οριακό κόστος είναι MC και το μέσο συνολικό κόστος είναι ATC . Στην τιμή των \$3,31 το κιλό, το οριακό έσοδο είναι MR_0 και το αγρόκτημα μεγιστοποιεί το κέρδος του όταν παράγει 35 κιλά. Το οικονομικό κέρδος είναι μηδέν σε συνθήκες μακροχρόνιας ισορροπίας.
- ❖ Η αύξηση της τιμής στα \$3,49 το κιλό αυξάνει το οριακό έσοδο σε MR_1 , οπότε κάθε μικρό αγρόκτημα αυξάνει την παραγωγή του στα 37 κιλά το μήνα και έχει οικονομικό κέρδος.
- ❖ Το Σχήμα 3 δείχνει τις μακροχρόνιες συνέπειες της εισαγωγής μηχανημάτων συγκομιδής των φύλλων τσαγιού. Καθώς τα μεγάλα αγροκτήματα υιοθετούν τη νέα τεχνολογία, το οριακό τους κόστος μειώνεται και η προσφορά της αγοράς αυξάνεται.
- ❖ Μακροχρόνια, αν η ζήτηση παραμείνει σταθερή στην D_1 , η επέκταση των μεγάλων αγροκτημάτων αυξάνει την παραγωγή. Η τιμή μειώνεται και η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται περαιτέρω. Στο μικρό αγρόκτημα του Σχήματος 2, η παραγωγή επιστρέφει στα 35 κιλά το μήνα και το οικονομικό κέρδος γίνεται πάλι μηδέν.
- ❖ Αν η χρήση μηχανημάτων μειώσει την τιμή κάτω από τα \$3,31 το κιλό, θα υπάρξουν μικρά αγροκτήματα που θα εγκαταλείψουν την αγορά.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

